

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep.
0030 OSLO

ÁŠŠI/SAK
19/994 - 4

MIN ČUJ./VÅR REF.
19/13866

DIN ČUJ./DERES REF.
19/91

BEAIVI/DATO
31.05.2019

Tilbakemelding - NTP 2022-2033. Invitasjon om å komme med innspill om hovedutfordringer på transportområdet

Viser til brev fra dere mottatt 19.02.2019 samt avtale med deres saksbehandler om utvidet frist for å gi innspill i forkant av møtet i politisk kontaktgruppe 6.juni.

Departementet ønsker innspill om hva som er de største utfordringene på transportområdet for de ulike fylkene/regionene. Departementet ber om at det skilles mellom dagens utfordringer og hvilke utfordringer vi står overfor i fremtiden. Det understrekes også at alle aktører selv vurderer og rangerer hva de mener vil være de viktigste utfordringene fremover.

Sametinget har ingen uttalt samferdselspolitikk, men vi arbeider for å sikre det samiske natur og kulturgrunnlaget slik at nåværende og kommende generasjoner kan bo og utvikle sin samiske kultur og næring. Vi gir innspill og er delaktige i større vei- og jernbaneprosjekt og utbygginger som berører samisk tradisjonelle områder hvor det er samisk tamreindrift, det vil si fra Finnmark i nord til Hedmark sør samt Trøndelag/Møre og Romsdal i vest. Dette kan være krevende arealsaker hvor reindrift som samisk næring og kulturbærer ofte berøres. Utbygginger innen transportområdet vil også kunne berøre samiske kulturlandskap og kulturminner. I tillegg vil transporttiltak også kunne berøre samisk tradisjonelt fiske og kystsamfunn i våre tre nordligste fylker.

Dagens utfordringer

Per i dag er Sametinget involvert i større planer innen transportområdet som for eks. innfartsveier til Tromsø, Ullsfjordforbindelsen, E6 Kirkenes – Høybuktnoen, utbygging av Evenes flystasjon, Nord-Norgebanen samt flere andre utbedringer langs E6. Og vi er dessuten kjent med at det arbeides for jernbane gjennom Finland til Sør-Varanger.

- Tiltak for transport kan være arealkrevende og fragmentere beiteland som bidrar til å hindre utøvelse av samisk tradisjonell næring som reindrift. Sametinget forutsetter først og fremst at reindrift ikke hindres eller nektes sin utøvelse som følge av utbygginger for transport. Vi er med bakgrunn i dette sterkt kritisk til nye og større utbygginger gjennom samiske kjerneområder, slik som utbygging av Nord-Norgebanen og jernbane gjennom Finland til Sør-Varanger. Slike utbygginger vil ytterligere kunne fragmentere beiteland og kan føre til reinpåkørsler og vanskelig drift for reindriftnæringen.
- Det er avgjørende at samiske kultur- og næringsutøvere gjøres i stand til å ivareta sin næring og rolle som kulturbærer i forbindelse med planprosesser. De er ofte få og står ovenfor store utbygginger som krever både tid og kompetanse for å kunne medvirke i disse prosessene. Reindriften er også et yrke der ikke alt skjer til avtalt tid, det er vær og vind som bestemmer, og berørte personer beveger seg dessuten ofte i områder utenfor mobildekning. Dette gir utfordringer i å kunne gi tilbakemelding i prosesser og være på riktig sted og tid for å kunne påvirke utbyggingssaker. Sametinget erfarer i en

del tilfeller der hvor tiltakhaver eller myndighet bidrar til at samiske interesser mottar støtte for å hente inn bistand for utredning og utforming av avbøtende tiltak, så demper dette konfliktnivået og bidrar til tiltak som reindriften kan akseptere.

- Sametinget opplever at det kan være utfordrende å oppnå aksept for konsekvensutredning for samlet belastning for reindrift på distriktsnivå. En slik utredning vil være nødvendig for å synliggjøre reindriftenes belastning av tiltaket og for å få frem kunnskap om i hvilken grad de fortsatt kan utøve sin næring innen sidaen/distriktet. Dette er også en pålagt oppgave å vurdere ifølge plan og bygningsloven (lovkommentar til PBL §3-1, bokstav c).
- Vi erfarer at det kan være utfordrende å få aksept for å ta inn utredere som har samisk kompetanse. Vi har god erfaring fra tilfeller der vi har kommet inn tidlig i planprosessen hvor vi gjennom dialog med med reindriften og tiltakhaver har kunnet bidra med forslag til utredere og krav til konsekvensutredningsarbeidet.
- Sametinget opplever at en konseptvalgutredning (KVU) ikke ivaretar prosessuelle retningslinjer for ivaretagelse av samiske interesser og folkerett tilstrekkelig. En KVU vil gjerne være bestemmende for hvilke trasevalg som går videre til reguleringsplannivå. Samiske hensyn bør derfor tas inn i KVU-utredningen slik at en tidlig kan avdekke eventuelle konfliktområder og legge til rette for en god prosess for å ivareta det samiske natur og kulturgrunnlaget.

Fremtidige utfordringer

- Fremtidige klimaendringer vil eksempelvis kunne påvirke mulighet for bruk av beiteområder for rein. Dette bør derfor være en del av vurderingen for valg og utredninger av nye samferdselsløsninger og tiltak.

Referanse til gode erfaringer innen transportområdet

Sametinget har gode erfaringer med prosess og involvering av samiske interesser for medvirkning og utforming i planprosessen for Håloglandsvegen samt ny flystasjon på Evenes. I disse sakene har Sametinget fått mulighet til å være tidlig inne og har i samarbeid med utbygger utarbeidet en plan og avtale for medvirkning av samiske interesser. Vi opplever at statlige myndigheter i disse prosjektene har lagt til rette for gode medvirkningsprosesser for samiske interesser gjennom å gjøre de i stand til å påvirke, medvirke i konsekvensutredning samt å utforme avbøtende tiltak.

Sametinget ser det som avgjørende at vi mottar tidlig informasjon og mulighet for å delta i prosesser rundt utbygginger og tiltak innen transportområdet. Vi er positiv til at samferdselsdepartementet har invitert oss med tidlig i prosessen med nasjonal og transportplan for 2022 til 2033.

Dearvuodaiguin/Med hilsen

Aili Keskitalo
presidenta / president

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:

Samferdselsdepartementet

Postboks 8010 Dep.

0030

OSLO

